

Фактори ризику розвитку психотичних розладів у дітей

[Поділитися](#) [Поділитися](#) [Поділитися](#) [Поділитися](#)
[Савельєва-Кулик Н.О.](#)

Резюме. Системний огляд та метааналіз чинників, що впливають у анте- та перинатальний періоди розвитку

Давно відомо, що несприятливі епізоди пре- та перинатального періодів розвитку є однією з потенційних основ етіопатогенезу [психотичних розладів](#). Погляди наукової спільноти на послідовність впливу та внеску окремих чинників у розвиток цих станів залишалися незмінними протягом понад двох десятиліть. У нещодавно проведеному дослідженні співробітниками Інституту психіатрії, психології та нейробіології Королівського коледжу Лондону (Institute of Psychiatry, Psychology and Neuroscience, King's College London), Велика Британія, описано понад 30 вагомих чинників ризику розвитку психотичних станів у дітей. На думку вчених, ці фактори, які впливають антенатально та в перші 7 днів після народження, є надважливими передумовами патологічних змін розвитку дитини в майбутньому. Відповідно, майбутні мами, що перебувають у групах ризику, мають проходити скринінгові обстеження на початку вагітності з метою подальшого запобігання можливим ускладненням. Представлена робота стала першим комплексним метааналізом пре- та перинатальних факторів ризику розвитку подібних захворювань за останні 20 років. Статтю опубліковано у виданні «The Lancet Psychiatry» 24 березня 2020 р.

Дизайн дослідження та результати метааналізу

Мета нового систематичного огляду та метааналізу — забезпечити всебічне та сучасне узагальнення доказів зв'язку між факторами пре- та перинатального ризику поряд із захисними чинниками у розвитку захворювань психотичного рівня. У ході роботи зібрано дані 152 окремих досліджень, опублікованих у період з 1977 р. до липня 2019 р. Загалом проведено детальну оцінку потенційного впливу 98 чинників, в результаті чого виокремлено 30 вагомих несприятливих факторів ризику та 5 захисних патернів. Усі зазначені чинники розподілено на чотири окремі категорії: батьківські та родинні фактори; особливості перебігу вагітності; особливості перебігу активного періоду пологів та народження дитини; характер росту та розвитку плода. Серед важливих захисних факторів було виокремлено, наприклад, вік матері 20–29 років,

діти від першої вагітності матері, а також відносно більша маса тіла при народженні дитини.

Серед факторів, які підвищують ризик розвитку в дитини майбутніх [розладів психотичного рівня](#), визначено, зокрема, наявність будь-яких психічних захворювань в анамнезі кожного з батьків, затримка внутрішньоутробного розвитку дитини внаслідок недостатнього живлення, недостатня маса тіла при народженні та народження малюка у холодну пору року. Серед вікових критеріїв ризику було зазначено вік батьків до 20 років, вік матері 30–34 роки та вік батька більше 35 років. Крім того, встановлено зв'язок між відсутністю допологового нагляду вагітної та можливими негативними явищами психічного розвитку дитини в майбутньому.

Результатом проведеного дослідження стали також додаткові докази відомих фактів щодо надважливого впливу негативних явищ гіпоксії структур головного мозку плода і тривалого періоду після розриву плідних оболонок після початку пологів. Ці фактори ризику визнано одними з найбільш вагомими стосовно можливого розвитку в дитини в майбутньому небажаних психоневрологічних станів. Водночас, у супереч висновкам раніше проведених досліджень, було спростовано дані про негативний вплив на розвиток дитини гострих респіраторних інфекцій і грипу у матері. Проте подібний негативний зв'язок підтверджено стосовно наявності у матері інфекцій, спричинених вірусом простого герпесу 2-го типу.

Практичні висновки

Загалом, на думку авторів, результати проведеного дослідження підтверджують, що формування передумов психотичних розладів у дитини відбувається вже на ранніх етапах її життя через поступове накопичення негативних явищ, що супроводжують анте- та перинатальний розвиток майбутньої людини. Висновки роботи, за сподіванням дослідників, можуть сприяти більш ефективному скринінгу осіб, найбільш чутливих до розвитку таких захворювань, дозволяючи прогнозувати можливі наслідки та пропонувати доступні заходи профілактики та підтримки. Одночасно дослідники зазначили, що метааналіз було зосереджено на оцінці зовнішніх факторів, але це не скасовує можливості першочергової ролі генетичних чи епігенетичних чинників у ролі [тригерів дебюту психотичних станів](#).

Долучайтеся до нас у [Viber](#)-спільноті, [Telegram](#)-каналі, [Instagram](#), на сторінці [Facebook](#), а також [Twitter](#), щоб першими отримувати найсвіжіші та найактуальніші новини зі світу медицини.

- **Davies C., Segre G., Estradé A. et al. (2020)** Prenatal and perinatal risk and protective factors for psychosis: a systematic review and meta-analysis. *Lancet Psychiat.*, Mar. 24.